

Review Iwanjka

In 2009 leerde ik via stichting Positieve Nood Sarah Morton kennen. Zij gaf lezingen rondom het thema autisme. Zij was ooit zelf autistisch gediagnosticeerd. Sarah bleek inmiddels drie boeken geschreven te hebben. Dit intrigeerde me... “Een autistisch iemand die boeken schrijft?”. Ik was net bezig de laatste hand te leggen aan het boek ‘Diagnose Levensklem’. Zij heeft me geholpen met de laatste inhoudelijke en tekstuele review van het boek. Inmiddels hebben we regelmatig contact met elkaar.

Ik heb twee boeken van haar gelezen. “Afwijkend en toch zo gewoon” en “Collision – De Catastrofe”. Beide boeken zijn autobiografisch. En geven een helder en gedetailleerde weergave van hoe Sarah haar kinderjaren ervaren heeft. En wat het ‘labelen’ van iemand tot gevolg heeft. Hier hebben we momenteel nog regelmatig discussies over. Haar ‘label’ heeft vele deuren voor haar gesloten. Deuren die zich zonder label wellicht wel geopend hadden. Ikzelf heb de vernietigende werking (voor mij) van het depressief labelen door de GGZ ervaren. Twee totaal verschillende labels bij twee totaal verschillende mensen, maar bij beide met enorme impact. Dat zegt iets over het fenomeen ‘labelen’, denken we beide...

En wat is autisme eigenlijk? En is het plaatsen van een kind met een dergelijk label op een school van ‘zeer moeilijk opvoedbare kinderen’ zoals wat met Sarah gebeurde wel de juiste aanpak? Met name omdat het vaak heel sensitieve kinderen betreft. Waarbij juist de hoeveelheid prikkels, en dan met name negatieve sfeer en dergelijke een desastreuze uitwerking heeft. Dergelijke kinderen hebben wellicht juist baat bij een emotioneel harmonisch milieu. Met veel aandacht voor het begrip emotie. Iets voor beleidsmakers om bij stil te staan...

Sarah heeft in mijn ogen een extreem talent in het ‘lezen’ van emoties bij mensen en groepen. Haar boek is dan ook vooral een soort emotioneel diagram weergave van wat zij gade sloeg. De emoties die zij waarnam bij haar medescholieren. De leraren en haarzelf. Vaak had ik het gevoel dat zij zich in het ‘emotielichaam’ bevond van degenen die ze gadesloeg. Dat ze de pijn van die mensen voelde. Gecombineerd met haar eigen pijn. Dan kun je hard leeglopen, dunkt me... Een quote:

“Sarah raakt uitgeput, lichamelijk en geestelijk nog meer. Leerlingen staken behulpzaam hun hand uit, waar ze afwerend op reageerde. Dat durfde ze niet aan, de controle over haar lichaam uitbesteden, in andermans handen leggen. Op een gegeven moment stopte de huifkar voor haar, echter de vernedering was al zo ver doorgevoerd dat ze expres ging treuzelen. Haar gevoel van falen maakte dat ze ging tegenwerken. Totdat een leraar, Fred die deelnam aan de tocht tegen haar begon te schreeuwen...” [Collision, De catastrofe]

Ik heb niet eerder boeken gelezen met een dergelijke knappe weergave van emotieprocessen. Van emotiedynamiek. Een mooi staaltje van wat ik Emotude ben gaan noemen (emotiekunst / kennis).

Een reden wellicht waarom één lerares, Luka, een cruciale rol had. Die lerares begreep kinderen wel. Was zachter en gevoeliger mogelijk. Zij was Sarah’s drijfhout. Des te groter de ramp toen Luka wegviel. Eerst was het beeld voor een paar weken. Toen bleek ze een burn-out te hebben en kwam niet meer terug...

Sarah heeft haar schooltijd als een behoorlijke martelgang ervaren. Het onbegrip van leraren van haar leraren naar haar en haar medescholieren. Ware terreur haast vaak. Maar ook het pesten door medeleerlingen van haar en andere kinderen. Een deel van haar lijdensweg lijkt overigens een direct gevolg van het feit dat haar thuissituatie eigenlijk niet capabel was voor een kind om in op te groeien: gescheiden ouders, en ouders met hun eigen 'eigenaardigheden'...

Een bijzonder ooggetuige verslag. Waar de samenleving van kan leren. Hoe we met onze kinderen omgaan. Over wat de stress van ouders om zelf te overleven en aan hun behoeftes invulling te geven voor kinderen betekent. En last but not least wat een raar instituut 'school' eigenlijk geworden is in de loop der jaren... genoeg materie om eens goed na te denken over waar het fout gaat in de bouwstenen van onze samenleving. En als we eenmaal zien wat er fout zit, hebben we de basis om een mooiere samenleving te construeren. Op basis van andere bouwstenen.

Ikzelf denk dat het hoog tijd wordt dat we inzien dat de vermeende hoeksteen van de samenleving 'het gezin' eigenlijk eerder de samenleving ontregelt. Kijk naar het aantal scheidingen. Kijk naar het gedoe dat dat voor kinderen oplevert. Hetzelfde voor het fenomeen 'school'. Waarom zijn we niet zelf meer de leraren voor onze kinderen? Waarom brengen we ze elke dag naar een instituut? Waarom volgen we niet de interesse van kinderen? Van schooldwang naar leerzin?

Dit zijn tevens thema's die binnen DeNieSa (De Nieuwe Samenleving, zie www.deniesa.nl) veel aandacht krijgen: als we niet in de 'habitats' van mensen meer rust en plezier brengen, dan zullen we nooit meer ontspannen en harmonische mensen krijgen. En gezien het fenomeen dat jaarlijks 1 miljoen mensen antidepressiva slikken in Nederland, is dat hard nodig...

De beste remedie voor een zieke samenleving is het zorgen dat onze kinderen niet beschadigen bij het volwassen worden. En opgroeien tot gebalanceerde mensen. Met een talent voor emotie en aandacht voor elkaar. En dat we elk mens beschouwen als een volwaardig mens. Maar dat sommige mensen een meer eigenaardig persoonlijkheidsprofiel hebben dan anderen. Het boek '[The Normal Personality](#)' van [Stephen Reiss](#) gaat hier op in. Door zo naar mensen te kijken, is labelen met allerlei psychische ziekten niet meer of veel minder nodig. Het gevolg is dat deze mensen een veel volwaardiger en prettiger leven kunnen leiden. En dat zij en de samenleving veel meer uit hun talenten kan halen.

Sarah is een heel mooi voorbeeld van een 'gelabeld iemand' met een 'verborgen' talent. Dat pas is gaan 'glinsteren' na haar schooltijd. Als gevolg van een enorme eigen drive. Waarom is dit talent niet door haar begeleiders opgemerkt op school? Was het toen niet al aanwezig? Dat geloof ik niet. Ik denk dat niemand er daar voor openstond. Dit gaat veelal zo in de huidige scholen, waar kinderen en massa door een standaard curriculum geduwd worden. Maar dit geldt al helemaal voor een kind met een label. Dat is 'ziek' dus kan niets. Dat label alleen al zorgt ervoor dat het potentieel van iemands kunnen niet tot wasdom komt, erger nog, het zal vaak compleet kapot gemaakt worden... zonde.

De genoemde boeken zijn zodoende zeer waardevolle materie voor:

- mensen werkzaam bij scholen, of studenten pedagogiek.
- mensen die werken met 'autisten', of vrienden en 'familie van'.

- Kinderen die gepest zijn of worden op school, c.q. mensen die hier nog een ‘trauma’ in ervaren. Dit geldt mede voor het fenomeen ‘schooldwang’, de terreur en dwang die ons schoolsysteem onbewust creëert voor haar leerlingen.

Ik ervaar één kanttekening: de mate van detail en uitgebreidheid maakt het soms lastig om te blijven lezen. Maar het blijft een knap en zinnig werk, waar de waarde nog niet voldoende van ingezien wordt is mijn gevoel...

Iwanjka Geerdink,

Auteur van het boek ‘Diagnose Levensklem’ en medeoprichter ‘DeNieSa’.